Μικέλης Γκρασέτη του ποτέ Κωνσταντή

written by Σταμάτης Κυριάκης | 15.12.2022

Κανείς δεν μίλησε για αυτόν.

Σαν να μην υπήρξε.

Οι ιστορία πάντα φρόντιζε, εκτός των άλλων, να ξοδεύει πολλές ώρες στον καθρέφτη για να σβήνει τα ενοχλητικά σημάδια στο πρόσωπο της.

Ίσα που αναφέρεται κάπου το όνομά του.

«Γκρασέτης: Κερκυραίος, συνεργάτης των άθεων Γάλλων τρομοκρατών στην Κέρκυρα του 1797».

Τον Μικέλη τον μάζεψε μικρό παιδί από το δρόμο ο Κωνσταντής Γκρασέτης επιπλοποιός από την Πόρτα Ρεμούντα.

Δεν κάνανε παιδιά και τον υιοθέτησε.

Του φέρε δάσκαλο στο σπίτι και τον πήρε στη δουλειά.

Το 1797 ο Μικέλης Γκρασέτη ήταν τριάντα χρονών και ένας από τους ελάχιστους νέους στην Κέρκυρα που ήξερε γράμματα.

Με την έλευση των Γάλλων Δημοκρατικών κατατάχτηκε πρώτος στην «λαϊκή πολιτοφυλακή» που συγκρότησαν οι Γάλλοι και έγινε ο πρώτος Ιακωβίνος στα Επτάνησα.

Έγινε πρόεδρος του πρώτου διορισμένου προσωρινού Δημοτικού Συμβουλίου που υπήρξε και εγκαταστάθηκε στον ιερότερο χώρο της αριστοκρατίας, στην στοά των Ευγενών, στην Loggia dei Nobili, δηλαδή στο Σαν Τζιάκομο όπως το ξέρουμε σήμερα.

Σε αυτό το δημοτικό συμβούλιο όλα τα μέλη προέρχονταν από τις λαϊκές τάξεις.

Συμμετείχαν πέντε μέλη της Εβραϊκής κοινότητας καθώς και πιστοί από όλες τις θρησκείες.

Η πρώτη γυναίκα δημοτική σύμβουλος λεγόταν Μαρούσα Απαλίρα του Ανδρίολου, ήταν είκοσι χρονών τσιγγάνα από το Μαντούκι όπου τότε είχαν κατοικήσει πολλοί τσιγγάνοι που τους είχε εξορίσει η καθολική εκκλησία της Ισπανίας.

Η έννοια του δημοτικού Συμβουλίου ήταν αδιανόητη εκείνη την εποχή.

Η εξουσία ασκούνταν σε γενικό επίπεδο από τους Ενετούς και στην καθημερινή ζωή από τις ένοπλες συμμορίες των ευγενών.

Αυτή η προσωρινή κυβέρνηση ξεκίνησε να νομοθετεί δημεύοντας στην αρχή όλη την εκκλησιαστική περιουσία τόσο της ορθόδοξης όσο και της καθολικής εκκλησίας .

Το πρώτο δημόσιο και δωρεάν σχολείο λειτούργησε στον Άγιο Φραγκίσκο.

Η πρώτη μαθήτρια που γράφτηκε στο σχολείο ήταν η Μαρούσα Απαλίρα.

Η πρώτη δημόσια βιβλιοθήκη λειτούργησε στην Παναγία της Τενέδου με βιβλία που μάζεψαν μεταξύ τους οι Γάλλοι στρατιώτες.

Το πρώτο δημόσιο τυπογραφείο λειτούργησε στο μοναστήρι της Ανουντσιάτα και τυπωθήκαν οι πρώτες εφημερίδες και αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου με την μορφή των εφημερίδων τοίχου.

Το πρώτο δημόσιο και δωρεάν Ιατρείο λειτούργησε (μάλλον) στον Αι Γιάννη.

Αυτές οι αλλαγές ήταν αδιανόητες για την κοινωνία της εποχής εκείνης, τόσο που δεν γίνεται να συγκριθούν με τίποτα σήμερα. Μόνο αν μπορέσει κάποιος να δει με τα μάτια εκείνης της εποχής θα μπορέσει ίσως να το καταλάβει.

Ουσιαστικά, έμπαιναν τα θεμέλια της νέας αστικής δημοκρατίας από την Γαλλική επανάσταση που ακόμα είχε πληβειακό χαραχτήρα.

Προκάλεσαν αυτές οι αλλαγές τέτοιο σοκ στην κοινωνία της φεουδαρχίας που άρχισαν δολοφονίες μελών των οικογενειών του δημοτικού συμβουλίου από τις συμμορίες των ευγενών.

Τον χειμώνα του 1798 όλοι οι δημοτικοί σύμβουλοι είχαν χάσει κάποιους από την οικογένεια τους.

Αυτό προκάλεσε την αντίδραση τόσο των Κερκυραίων Ιακωβίνων όσο και των Γάλλων Δημοκρατικών.

Έτσι, σε μια νύχτα το δημοτικό συμβούλιο παραιτήθηκε και στην θέση του ανέλαβε την εξουσία μια επαναστατική επιτροπή.

Το ίδιο βράδυ πήγαν στα σπίτια των ευγενών και μάζεψαν όλα τα χρεόγραφα και τις υποθήκες με τα οποία οι ευγενείς είχαν τον απόλυτο έλεγχο των ιδιοκτησιών.

Τα έκαναν σωρό στο σημείο που σήμερα είναι το Πεντοφάναρο και τα έκαψαν.

Στη συνέχεια συνέλαβαν τα μέλη των πλέον μισητών οικογενειών των ευγενών και τους κρέμασαν κάτω από τα βόλτα.

Άφησαν δε τα πτώματα κρεμασμένα για μέρες μέχρι που σάπισαν.

Ο λόγος δεν ήταν η οργή, όπως θα μπορούσε να φαντασθεί κανείς, αλλά κάτι πολύ σημαντικότερο.

Η κοινωνία της εποχής πίστευε ότι οι ευγενείς δεν ήταν απλώς πολύ πλούσιοι αλλά ότι ήταν …άλλο είδος.

Έπρεπε λοιπόν να βεβαιωθεί ο λαός με τα ίδια του τα μάτια ότι οι ευγενείς πεθαίνουν και σαπίζουν όπως ο καθένας.

Το 1799 έσπευσε ο στόλος μιας συμμαχίας του Τσάρου με τον Σουλτάνο για να επαναφέρουν την τάξη.

Ο Ναύαρχος Ουζακώφ και ο στόλος τους πολιόρκησαν τους Γάλλους και τους Κερκυραίους Ιακωβίνους στο παλιό φρούριο και ύστερα από έξι μήνες διαπραγματεύσεων με την Γαλλική κυβέρνηση τους άφησαν να επιβιβαστούν στα πλοία και να φύγουν.

Ο δρόμος για την κατάρρευση της φεουδαρχίας όμως ήδη είχε ανοίξει και τα κινήματα της επόμενης περιόδου της Επτανήσου πολιτείας τον επέβαλαν οριστικά.

Ο Μικέλης Γκρασέτη και η Μαρούσα Απαλίρα έφυγαν με τα πλοία.

Οι συγγενείς τους είχαν εξοντωθεί και τα ονόματα τους χάθηκαν από το νησί.

Ψάχνοντας βρήκα πολλά επώνυμα «Γκρασέτη» στις ακτές της Αδριατικής, τόσο στην Ιταλία όσο και στην Κροατία.

Μερικές δεκάδες Κερκυραίοι υπογράψαμε ένα κείμενο και το στείλαμε στο δημοτικό συμβούλιο.

Ζητούσαμε να τοποθετηθεί ένα μνημείο στο Πεντοφάναρο στην μνήμη των Γάλλων Δημοκρατικών και των Κερκυραίων Ιακωβίνων.

Είπαν όλοι «ναι» αλλά το θέμα δεν μπήκε ποτέ σε κανένα δημοτικό συμβούλιο.

Απέμειναν μονάχα δύο γραμμές στα βιβλία της Ιστορίας. «Γκρασέτης: Κερκυραίος συνεργάτης των άθεων Γάλλων τρομοκρατών στην Κέρκυρα του 1797».

Υγ. Ιστορικό υλικό για την διετή περίοδο των Γάλλων Δημοκρατικών στην Κέρκυρα συγκέντρωσε ο Παναγιώτης Περιστέρης σε μια πολυετή και κοπιαστική προσπάθεια.